

Asia: TEM/1225/00.04.01/2016

Työaikasääntelyä selvittävän työryhmän mietintö - työaikalaki

Yleistä

Onko ehdotettu uusi työaikalaki mielestänne hyväksyttävissä?

Kyllä, pääpiirteissään

Yleiset kommentit esityksestä:

Lakiesitys on rakenteeltaan selkeä, mutta joidenkin yksittäisten säännösten osalta lakia tulisi selkeyttää käytännön soveltamisen helpottamiseksi.

Jaksotyötä koskevien säännösten osalta pidetään ehdotettua soveltamisalamuutosta hyvänä, koska muotoilu vastaa aiempaa paremmin muuttuvia palvelutuotannon vaatimuksia. Samoin mahdollisuus poiketa työ- ja virkaehtosopimuksin poikkeuksellisesti enimmäistyöajasta on kannatettava, koska sopimisella voidaan joustavammin huomioida sellaisia työelämän muuttuvia tarpeita, joita ei vielä pystytä ennakoimaan.

Yleisesti ottaen työaikamääräyksissä tulisi ottaa huomioon yhteiskunnan ja palvelutarpeiden jatkuva muuttuminen. Työaikalain tulee kyetä vastaamaan siihen, että palveluita järjestetään ja työtä teetetään hyvin nopeasti muuttuvassa yhteiskunnassa. Työaikalainsäännösten tulee olla riittävän dynaamisia vastatakseen työelämän muutokseen tai ainakin mahdollistaa erilaisten työolosuhteiden huomioiminen työ- ja virkaehtosopimuksilla tai yksilötasolla sopimalla.

Nykytilan kuvausta koskevat kommentit:

-

Esityksen tavoitteita ja keskeisiä ehdotuksia koskevat kommentit:

Jaksotyösäännöksen uudistaminen on keskeinen ja ajankohtainen kysymys kunta-alan työnantajien kannalta. Esityksessä on hyvää se, että aiempi vanhahtava soveltamisalarajaus on korvattu vastaamaan paremmin nykyaikaista palveluiden järjestämistä.

Yötyötä tulisi voida teettää säännöllisesti aina lakisääteisissä tehtävissä. Työaikalain tulee vastata työn teettämisen ja palveluiden järjestämisen tarpeeseen nopeasti muuttuvassa yhteiskunnassa. Yötyön teettäminen aiempaa vapaammin tukisi tätä kehitystä.

Esityksessä esitetään täsmennyksiä lain soveltamisalaan ja ehdotetaan säädettäväksi mahdollisuudesta sopia työnantajan ja työntekijän kesken joustotyöajasta aikaan ja paikkaan sitomattomissa työtehtävissä. Esitys jättää jossain määrin tulkinnanvaraiseksi ja epäselväksi soveltamisalapoikkeuksen ja joustotyöaikaa koskevan määräyksen soveltamisalan keskinäisen suhteen. Epäselväksi jää käytännön soveltamisen kannalta mikä ero on 2 § 2 kohdassa tarkoitettulla työllä ja 13 §:ssä tarkoitettulla työllä.

Vaikutukset

Onko esityksen vaikutusarviossa jäänyt mielestänne joitain keskeisiä vaikutussuhteita huomioimatta? Jos kyllä, niin mitä?

-

Mitkä ovat sellaisia vaikutuksia, joita esityksessä tulisi analysoida tarkemmin?

-

Kuinka arvioitte esityksen vaikuttavan työnantajan hallinnolliseen taakkaan? Lisääkö vai vähentääkö esitys kokonaisuudessaan työnantajan hallinnollista taakkaa?

Tampereen kaupunki arvioi, että esitys lisää jossain määrin työnantajan hallinnollista taakkaa.

Onko teillä esittää materiaalia, lähteitä tai kirjallisuutta, joihin mielestänne jatkovalmistelun aikana olisi hyvä kiinnittää huomiota?

-

Muut vaikutusarviointiin liittyvät kommentit:

-

1 Luku Soveltamisala

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Esitys jättää jossain määrin tulkinnanvaraiseksi ja epäselväksi soveltamisalapoikkeuksen (2.2) ja joustotyöaikaa koskevan määräyksen soveltamisalan keskinäisen suhteen.

Minkä työntekijäryhmien/ammattien/työntekijöiden tulisi kuulua työaikalain soveltamisalaan ja vastaavasti keiden tulisi olla soveltamisalan ulkopuolella?

-

2 luku. Työajaksi luettava aika ja varallaolo

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Kaikki aika joka liittyy työnantajan antamiin tehtäviin, ei kuulu työajan määritelmän piiriin (esim. matkustaminen ja koulutus eräissä tilanteissa). Työryhmävalmistelun aikana keskusteltiin myös vaihtoehdosta, jossa laissa olisi säädetty työhönsidonnaisuus ajasta, joka ei olisi työaikaa, mutta sitä ei myöskään laskettaisi lepoaikoihin. Miten mielestänne esim. matkustamista ja koulutusta koskevaa työaikasääntelyä tulisi kehittää?

Nyky sääntelyä ei tarvitse tältä osin muuttaa

Voitte tarkentaa edellistä vastaustanne tähän:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Tampereen kaupunki toteaa, että kuntasektorin lakisääteiset tehtävät vaativat usein varallaolojärjestelyjä ja ryhtymistä varallaolosta nopeasti työhön, mikä on varallaolon nimenomainen tarkoituskin. Tämä varallaolon tarkoitus tulisi kirjata selvennykseksi esityksen perusteluihin, kuten on tehty myös voimassa olevassa lainsäädännössä.

Lakiesityksen varallaoloa koskevat perustelut suhteessa työajaksi luettavaan aikaan ovat jossain määrin tulkinnanvaraiset ja epäselvät. Perusteluista tulisi käydä selvästi ilmi, että jos työntekijä/viranhaltija joutuu varallaoloaikana viettämään aikaa työpaikalla esim. sen vuoksi, että ei ehdi kotoaan työpaikalle, ei se tee varallaolosta työaikaa. Työnantajan näkökulmasta varallaolojärjestelyissä ei tulisi olla esim. merkitystä sillä, millä etäisyydellä työpaikasta yksittäinen työntekijä/viranhaltija asuu. Lain tulee olla riittävän selkeä käytännön soveltamisen kannalta, jotta vältetään jälkikäteisiltä tulkintaerimielisyyksiltä ja vaatimuksilta varallaolon lukemisesta työajaksi.

3 luku. Lakiin perustuvat säännöllisen työajan järjestelyt

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Jaksotyöajan soveltamisalaa koskevat muutosesitykset ovat yleisesti oikeansuuntaisia ja kannatettavia.

On tärkeää, että jaksotyön soveltamisala kohdassa 3 ei ole sidottu rakennuksiin tai tiettyyn organisoitumistapaan. Voimassa oleva säännös on vanha ja osoittautunut toimimattomaksi sosiaali- ja terveyspalveluissa, joissa palveluita, työn organisoitumistapoja ja toimintatapoja kehitetään jatkuvasti. Tästä esimerkkinä ovat mm. kuntalaisen kotona suoritettavat palvelut. Palvelutuotanto kehittyy jatkuvasti ja syntyy myös uusia palvelumuotoja, joita ei voida tarkkarajaisesti määrittellä sairaalassa tai terveyskeskuksessa tehtäväksi tai joko sosiaali- tai terveyspalveluksi.

Jaksotyön teettämisen mahdollisuus kohdassa 1 pelastustoimen tehtävissä ja kohdassa 8 tukitoiminnoissa on tarpeellinen.

Säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että pykälän 1 momentin luettelo määritteli edelleen tyhjentyvästi sen, missä töissä työnantaja voisi päätöksellään valita työaikamuodoksi jaksotyön. Tyhjentyvän luettelon ongelmana nähdään se, että tässä vaiheessa ei voida tyhjentyvästi määrittellä ja kuvata kaikkia mahdollisia palvelumuotoja, joissa jaksotyöaika olisi tarkoituksenmukainen työaikamuoto. Lisäksi työn teettämisen tarpeet voivat vaihdella ympäri kalenterivuotta.

Esityksen perusteluissa todetaan, että jaksotyöluettelossa mainitut työt ovat luonteeltaan sellaisia, joita toimintojen jatkuvuuden vuoksi on tehtävä 24 tuntia vuorokaudessa seitsemänä päivänä viikossa tai ainakin suuren osan vuorokaudesta. Luettelossa mainitut tehtävät ovat pääasiassa luonteeltaan sellaisia, että työtä teetetään seitsemänä päivänä viikossa. Kaikissa tilanteissa näin ei kuitenkaan ole esimerkiksi terveyspalveluissa, vaan työn organisoinnista johtuen palveluja voidaan esim. keskittää ja työtä voidaan teettää esimerkiksi vain arkipäivinä viikossa tietyssä palveluyksikössä ja viikonloppuna kyseinen palvelu järjestetään muulla tavoin.

Tampereen kaupunki toteaa, että mainittu perusteluteksti tuli korjata paremmin nykyaikaisia palvelutarpeita ja työolosuhteita vastaavaksi.

Puuttuuko säännöksestä sellaisia toimintoja, joiden osalta käytetään jaksotyöaikaa tai sitä olisi tarpeellista käyttää?

Voimassa olevan työaikalain mukaan leireillä voidaan teettää työtä jaksotyönä. Voimassa olevaa tilannetta ei ole tarvetta muuttaa. Esim. nuoriso- ja vapaa-aikapalveluissa voi olla tähän tarvetta.

Sisältyykö säännökseen sellaisia toimintoja, joiden osalta jaksotyöaikaa ei tulisi käyttää?

Ei sisälly

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Esityksessä on myönteistä, että yötyötä voidaan teettää tilapäisesti riippumatta säännöksen 2 momentin kohdista. Käytännön soveltamisen kannalta selkeintä olisi, että tämä kävisi nimenomaisesti ilmi myös lakitekstistä tai joka tapauksessa ainakin perusteluja selkeytettäisiin tältä osin.

Esitystä säännöllisen yötyön teettämisen edellytyksistä olisi käytännön soveltamisen näkökulmasta aiheellista yksinkertaistaa ja selkeyttää. Yhteiskunnan, työolosuhteiden ja palvelutarpeiden jatkuvasti muuttuessa on perusteltua, että säännöllisesti teetettävän yötyön tekemisen edellytyksiä vapautettaisiin enemmän, kuin mitä nyt esitetään.

Onko tehtäviä, joita tehdään jatkuvasti yöaikaan, mutta ne jäävät säännöksen ulkopuolelle?

Tärkeää on, että säännös olisi riittävän joustava huomioimaan kehittyvän palvelutuotannon tarpeet ja myös sellaiset palvelut ja yötyön teettämisen tarpeet, joita ei tällä hetkellä vielä ole tiedossa.

Yötyötä tulisi voida teettää säännöllisesti lakisääteisissä tehtävissä. Tällaisia tilanteita voi tulla esim. lakisääteisessä sosiaalipäivystyksessä. Pakolliset yötyön teettämisen tarpeet eivät välttämättä aina ole sijoitettavissa lainkohtien 1 ja 2 alle. Näin erityisesti kun otetaan huomioon jaksotyön soveltamisalaa koskeva rajaus 7 §:m 3 kohdassa (pääosan vuorokaudesta) ja kun palvelujen tuotantotapoja jatkuvasti pyritään kehittämään.

Mikä tulisi olla määräävä tekijä, joka mahdoillistaa yötyön tekemisen?

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

4 luku. Sopimukseen perustuva säännöllinen työaika

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Säännöksen suhde työaikalain soveltamisalapoikkeuksiin on jossain määrin epäselvä.

Missä tehtävissä joustotyön tulisi olla mahdollista ja vastaavasti mistä tehtävissä joustotyötä ei tulisi käyttää?

Kuntasektorin työt ovat pääasiassa sidoksissa aikaan ja paikkaan, joten esitetyn säännöksen soveltamisala arvioidaan toistaiseksi olevan melko suppea. Joustotyön käyttäminen nähdään mahdollisena lähinnä tietyissä itsenäisissä asiantuntijatehtävissä, jotka eivät edellytä jatkuvaa vuorovaikutusta tai läsnäoloa tietyssä työpisteessä.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

5 Luku. Säännöllisen työajan ylittäminen ja sunnuntaina ja kansallisena juhlapäivänä tehtävä työ

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

6 Luku. Lepoajat

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Esityksen mukaan jaksotyössä vuorokausilepo voidaan työn järjestelyihin liittyvistä syistä lyhentää yhdeksään tuntiin. Voimassa olevan lain mukaan työntekijälle on annettava 7 §:ssä tarkoitetuissa töissä vähintään yhdeksän tunnin pituinen keskeytymätön lepoaika. Tampereen kaupunki pitää voimassa olevaa lainsäädäntöä toimivana ja työelämän tarpeet huomioivina.

Esityksen perusteluissa todetaan, että koska myös jaksotyössä vuorokausilepo olisi lähtökohtaisesti annettava pääsäännön mukaisena, levon lyhentäminen yhdeksään tuntiin ei tulisi olla säännönmukaista. Lyhentäminen voisi tulla kysymykseen, kun työn luonne tai epäsäännöllisiin työvuoroihin perustuvat työn järjestelyt sitä edellyttävät. Tämä kohta perusteluissa on tulkinnanvarainen ja tällaisenaan omiaan aiheuttamaan epäselvyyttä käytännön tulkintatilanteissa.

Mitä vaikutuksia näette muutoksilla olevan erityisesti jaksotyössä?

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

7 luku. Työaika-asiakirjat

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

8 luku. Säännösten pakottavuus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Tampereen kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että 34 §:n 4 momentin mukaan 2 momentissa tarkoitetulla työehtosopimuksella saadaan sopia enimmäistyöajan ylittämisestä työehtosopimuksessa määrätyillä aloilla ja tehtävissä. Toisin sopimista tarpeen kysymykset nousevat esiin eräiden erikoisalojen lääkärien kohdalla ja kun työajaksi/varallaoloajaksi luettavasta ajasta ei esityksen mukaan saa enää toisin sopia virka/työehtosopimuksella, kuten on tehty lääkärien kunnallisessa virkaehtosopimuksessa.

Tampereen kaupunki korostaa kyseisen lainkohdan erityistä tarpeellisuutta terveydenhuollon palveluiden järjestämisessä.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

9 luku. Erinäiset säännökset

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

14 luku. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Sampakoski Mirva
Tampereen kaupunki